

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Förskolan Österåsen

Läsår ht 2016-vt 2017

Antagen
Mariestad
2016-09-26

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	3
1.2. Ansvar.....	3
2. Enhetens mål	4
3. Främjande och förebyggande arbete.....	4
3.1 Främjande.....	4
3.2 Förebyggande.....	5
4. Förankring av planen.....	6
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	6
4.2 Vårdnadshavares delaktighet.....	6
4.3 Personalens delaktighet.....	6
5. Utvärdering, kartläggning och analys.....	6
5.1 Utvärdering av föregående läsårs plan.....	6
5.2 Kartläggning av föregående läsårs plan	7
5.3 Analys av föregående läsårs plan	8
6. Rutiner/åtgärder vid akuta situationer	8
7. Referenser	11
8. Bilagor	12
8.1 Bilaga 1 – Definitioner	12
8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument	14
8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet.....	16
8.4 Bilaga 4 – Checklista arbetsgång.....	17

1. Inledning

Som stöd för arbetet med likabehandling och mot diskriminering och kränkningar, ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med den är det systematiska kvalitetsarbetet inom området. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas mål för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn och elever medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Planen ska vara känd hos alla i verksamheten och hos barns och elevers vårdnadshavare.

1.1. Syfte

Förskolan Österåsen plan för att främja trivsel och goda relationer grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling (2006:1083). Enligt dessa lagar ska skolan arbeta för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs rättigheter oavsett:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder

1.2. Ansvar

Förskolechef och pedagoger från Österåsens sex avdelningar.

2. Enhetens mål

Mål 1:

Utifrån diskrimineringsgrunden har vi valt att arbeta för att skapa en gemensam syn på vad ett inkluderande förhållningssätt innebär för oss på Österåsen.

Handlingsplan: Vad/Hur/Vem/När:

Vi pedagoger ska diskutera gemensamma förhållningsätt kring inkludering, var står jag/avdelning/huset? Detta för att få en gemensam samsyn i förhållningsätt och bemötande så vi pedagoger kan ge barnen bästa förutsättningar och att alla barn oavsett funktionsförmåga ska ges möjlighet för att få tillgänglighet till förskolans miljö och innehåll. Att barnen har tillgänglighet till förskolan är en förutsättning för att alla ska kunna vara delaktiga i en inkluderande förskoleverksamhet.

Vi ska under årets Apt och avdelningsmöten diskutera i mindre grupper som består av olika konstellationer av pedagoger på Österåsen, pedagogistan och förskolechef ansvarar för grupp indelning. På dessa möten ska vi arbeta med olika frågeställningar utifrån litteratur och föreläsning om inkludering och komma fram till hur ett inkluderande förhållningsätt och arbetssätt ska se ut för oss här på Österåsen.

Mål 2:

Barnen ska göras medvetna om att de har inflytande i vår dagliga verksamhet.

Handlingsplan: Vad/Hur/Vem/När:

Vi pedagoger lyssnar dagligen in barnens tankar och idéer i den vardagliga verksamheten. Vi pedagoger medvetandegör deras inflytande genom att sätta ord- och göra dem uppmärksamma på när och hur de har inflytande ex i projekt och traditioner. Alla pedagoger har ansvar för att göra barnen medvetna om att de har inflytande och ta tillvara, utveckla och återkoppla till barnen.

3. Främjande och förebyggande arbete

3.1 Främjande

- Vi är goda förebilder och vi uppmärksammar barnen när de är goda förebilder.
- Vi arbetar ständigt med att samarbeta och samspela för att få ett gott klimat i huset.
- Vi delar barnen i mindre grupper så att alla ska känna sig sedda, bli bekräftade och få sin röst hörd.
- Vi strävar efter att vara lyhörda och tillmötesgående mot alla barn/föräldrar/kollegor. Vi arbetar hela tiden med att ge tydlig information till föräldrar och barn varje dag.
- Här på Österåsen är alla lika viktiga, barn som vuxen. Vi bemöter varandra med respekt.
- Miljön ska vara tillgänglig för alla.
- Vi arbetar med att barnen får göra aktiva val och påverka sin dag på förskolan.
- Vi hjälps åt med alla barn ute på gården. Vi bekräftar alla barn och främjar deras samspel.

3.2 Förebyggande

- Vi är observanta på ställen/undanskymda platser där kränkningar kan förekomma.
- Vi säger till varandra om situationer uppstår där man riskerar att prata över barnens huvuden.
- Vi pedagoger delar upp oss vuxna och barngrupperna medvetet på gårdarna under vissa tider för att det inte ska bli för otryggt och stora barngrupper.
- Vi har arbetat med att sätta ord på känslor och visa hur man kan markera att man inte vill något genom att säga till, genom ansiktsuttryck eller via kroppsspråk t ex genom stopptecken.
- Vi ser till att miljön är säker för barn/vuxna både inne och ute.

4. Förankring av planen

4.1 Barns/elevs delaktighet

Barnen ska känna sig viktiga och delaktiga på förskolan genom att bli sedda och lyssnade på i alla aktiviteter. Barnen är mer delaktiga genom att de får vara med och planera och påverka. För att barnen ska vara mer delaktiga i framtagandet av planen ska vi använda oss av intervjuer där vi ser deras intressen och uppfattning av deras tillgänglighet.

4.2 Vårdnadshavares delaktighet

Alla ska känna sig välkomna och viktiga för sina barn. Alla vårdnadshavare får möjlighet att ta del av planen genom förskolans hemsida samt på respektive avdelning. De som vill har möjlighet att påverka planen i samtal med pedagoger, samtal med förskolechef och på föräldramöten och i föräldraforum.

Vårdnadshavare ska erbjudas möjlighet att bli delaktiga i upprättande av planen, vid t ex föräldraforum

4.3 Personalens delaktighet

Alla pedagoger, kokerska och lokalvårdare ska få vara delaktiga i upprättande av planen.

5. Utvärdering, kartläggning och analys

Förra årets mål utifrån planen mot diskriminering och kränkande behandling, samt utvärdering:

Plan mot diskriminering och kränkande behandling:

- 5:1 Mål 1: Göra barnen mer medvetna om att de har inflytande och får vara med och påverka.

Utvärdering: På avdelningarna har barnen genom projektarbeten och annan verksamhet fått uttrycka sig och fått komma till tals på ett demokratiskt sätt.

- Mål 2: Fortsätta diskutera vad vi menar med ” alla barn är allas barn”, värdegrund, barnsyn och förhållningssätt.

Utvärdering: Vi hälsar, pratar och bemöter alla barn dagligen i alla sammanhang. Vårt förhållningssätt och lyhördhet inför föräldrar och barn är viktig för barnens trygghet när vi är många vid öppning och stängning. Vi arbetar för en inkluderad förhållningssätt och har diskuterat mycket kring vad som menas att allas barn är allas barn i huset, både när det gäller Klätterträdet som grupp men även hela huset.

- Mål 3: Jobba aktivt med språkbruket i den dagliga verksamheten genom det vi säger och gör. Vara tydlig i vad vi accepterar och vad vi inte accepterar.

Utvärdering: Vi är noga med att föregå som goda förebilder, att vi har ett trevligt språkbruk och bemötande gentemot varandra. Vi fokuserar på att stötta barnen i att samtala med varandra i konflikter och samspel, lära sig säga nej och markera. Vi pedagoger försöker finnas i barnens närhet för att förhindra det negativa språkbruket och kroppsspråket.

- Mål 4: Jobba regelbundet med genus.

Utvärdering: Vi ger alla barn samma möjligheter att leka i alla miljöer och med alla leksaker. Genusfrågor har dykt upp i projektarbeten och gett givande diskussioner kring dessa frågor.

- Mål 5: Vi vill synliggöra och konkretisera våra värdeord; Glädje trygghet och demokrati.

Utvärdering: Vi dokumenterar våra värdeord genom bilder så det blir synligt för alla och de var levande i våra projekt/traditioner.

Utvärdering av föregående läsårs plan

5.2 Kartläggning av föregående läsårs plan

Vi har arbetat mot alla mål men upptäckt att det är för många mål att arbeta med aktivt hela tiden. Vi har kopplat det till det sektors övergripande målet som också handlar om inkludering. Vi har även kopplat det till vårt Kvalitetsverktyg under Normer och värden, därför att den lättare ska vara levande i verksamheten. Vissa av målen har varit svåra att utvärdera.

5.3 Analys av föregående läsårs plan

Analys:

Vi har sett vikten av att vi pedagoger är bra förebilder i vårt förhållningsätt och kontinuerligt diskuterar bemötandet av barn/föräldrar/pedagoger

Vi ser en vinst över att vi tänker på att hela husets barn är allas barn. Det fungerar bra att Klätterträdet tar över barn från andra avdelningar som är ”kända”. Vårt inkluderingstänk har bidragit till förutsättningar skapas för att alla barn kan få känna en känsla över att vara med i gruppen. Pedagogernas förhållningssätt och bemötande är otroligt viktigt för barnens trygghet och utveckling av sin sociala kompetens. Vi har kommit fram till att vi behöver diskutera och skapa en gemensam syn på vad ett inkluderande förhållningssätt innebär för oss på Österåsen, för att kunna arbeta på ett inkluderande arbetssätt måste vi själva och i grupp definiera vad det innebär för oss.

Barnen har genom projektarbeten och annan verksamhet fått uttrycka sig och fått komma till tals på ett demokratiskt sätt, men vi har haft svårt att mäta om de är medvetna om att de har inflytande. Det här är något som är aktuellt för oss att utveckla till nästa år.

Vi upplever att det varit för många mål och en del har varit svåra att utvärdera. Till nästa år ska vi utarbeta färre och SMARTA mål.

6. Rutiner/åtgärder vid akuta situationer

6. Åtgärder i akuta situationer

Rutiner för all personal i förskolan.

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All person i förskolan har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Ingen ska kunna säga att ansvaret är någon annans

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks eller diskrimineras av annat barn.

- Den som upptäcker eller får information om misstänkt kränkning och/eller diskriminering ansvarar för att åtgärder vidtas.
- Förskolechef informeras om det inträffade.
- Fyller i ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling”, Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Vårdnadshavare informeras, detta gäller både den som har kränkt och den som kränkts.
- Anmälaren ansvarar för dokumentation, (vidtagna åtgärder och datum för uppföljning)
- Förskolechef gör en utredning och skickar blanketten(Anmälan till nämnd) till nämnd och chef för förskola och pedagogisk omsorg. Blanketten finns på navet.
- När utredningen har avslutats ska förskolechef göra regelbundna återkopplingar, utvärderingar och uppföljningar av händelsen med berörda barn samt vårdnadshavare.

Rutiner för när personal kränker eller trakasserar barn.

- All personal har anmälningsskyldighet till förskolechef, vilket ska ske skyndsamt.
- Fyller i ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling”. Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Förskolechef agerar samtalsledare under utredningssamtalet.
- Förskolechef kontaktar berört barns vårdnadshavare.
- Tidsbestämd uppföljning(förskolechef)
- Ev. polisanmälan av förskolechef.
- Alla insatser ska dokumenteras av förskolechef.
- Förskolechef skickar ”Anmälan till nämnd”

Rutiner för hur barn och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

- Har barnet blivit kränkt av ett annat barn?
Meddela förskolan.
- Har barnet blivit kränkt av personal?
Meddela förskolechef.
- Har barnet blivit kränkt av förskolechef?
Meddela chef för förskola och pedagogisk omsorg, Anna-Karin Yséus,
0501-75 52 11.

Avgränsningar

Om barn/elev/studerande kränker vuxen (ej elev/studerande/personal) omfattas den kränkningen inte av rutin vid diskriminering och/eller kränkande behandling. Blanketten ”Anmälan till förskolechef/rektor vid diskriminering och kränkande behandling” används dock även i detta fall.

Gäller kränkningen personal omfattas ärendet av arbetsmiljölagen.

Utredning/rapportering

Förskolechef/rektor startar utredning och vidtar åtgärder. Förskolechef/rektor är enligt delegation (C25) från utbildningsnämnden skyldig att skyndsamt utreda anmälan samt återrapportera det till avdelningschef och nämnd med hjälp av framtagna blanketter för anmälan, utredning och åtgärder av diskriminering och kränkande behandling. Ärenden som är anmälda till Skolinspektionen eller Barn- och elevombudsmannen (BEO) rapporteras till nämnd av förskolechef/rektor. Ärenden som inte är anmälda till Skolinspektionen eller BEO rapporteras till nämnd av avdelningschef. När samtliga ovanstående steg i ett ärende har utförts och förskolechef/rektor anser att insatta åtgärder fungerar och diskrimineringen/kränkningen upphört avslutas ärendet

Uppföljning

När utredning har avslutats ska förskolechef/rektor göra regelbundna uppföljningar med berörda barn/elever samt vårdnadshavare. Uppföljningen ska dokumenteras på blankett ”Åtgärder vid diskriminering och kränkande behandling” samt diarieföras. Sektor utbildning sammanställer inkomna anmälningar av diskriminering och kränkande behandling. En analys görs för att bland annat se om ärendena är behandlade, se vilka typer av anmälningar

som har kommit in, vilka barn/elever/enheter som är berörda, frekvenser/antal m.m. Sammanställning redovisas till nämnd vid två tillfällen per år

Diarietföring

Diarietför anmälan före inlämnande till nämnd. Ange diarienummer på underlaget. Använd samma diarienummer om det gäller kränkning mot samma barn/elev, detta för att se om något barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar.

7. Referenser

- Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling – allmänna råd (Skolverket)
- Lika rättigheter i förskolan – handledning (Diskrimineringsombudsmannen)
- Lika rättigheter i skolan – handledning (Diskrimineringsombudsmannen)
- Skollagen (2010:800)
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Socialtjänstlagen
- FN:s barnkonvention

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1 – Definitioner

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar. Det gemensamma för trakasserier är att de gör

att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

Förbud mot kränkande behandling

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsyn över att lagen följs. Lagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/ rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa skola.

8.4 Bilaga 4 – Checklista arbetsgång

1. Börja med punkt 5, ”Utvärdering, kartläggning och analys”
 - Viktigt att de olika verksamhetsdelarna syns i utvärdering, kartläggning, analys, till exempel skola *och* fritidshem

2. Fortsätt med punkt 2 ”Enhetens mål”
 - Utifrån utvärdering, kartläggning och analys sätt målen upp.
 - Målen ska uppfylla SMART-kriterierna
 - S=Specifikt
 - M=Mätbart
 - A=Accepterat
 - R=Realistiskt
 - T=Tidsatt
 - Glöm inte att ha med minst ett mål från diskrimineringsgrunden
 - Viktigt att de olika verksamhetsdelarna syns, till exempel skola *och* fritidshem
 - Hur målen ska nås ska beskrivas och detta kan ske på olika sätt. Till exempel kan man flytta över målen till kvalitetsverktyget, man kan även beskriva direkt under varje mål hur man ska jobba vidare med målet (handlingsplanen bör innehålla: Vad? Hur? Vem? När?)

3. Beskriv enhetens främjande och förebyggande (punkt 3) arbete för att nå enhetens mål
 - Tänk på att vara så konkret som möjligt
 - Skriv gärna i punktform

4. Beskriv hur olika intressenter har gjorts delaktiga i framtagandet av den nya planen. Viktigt är att alla yrkeskategorier är delaktiga.